

Měls vystřelit pětkrát

Rožnov, Střítež: 2.9.2018

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Ž 18, 29 – 38

Text: 2 Královská 13, 14

Elíša těžce onemocněl a umíral. Tehdy k němu sestoupil izraelský král Jóaš, rozplakal se nad ním a zvolal: "Můj otče, můj otče! Vozataji Izraele!" Elíša mu řekl: "Vezmi luk a šípy." Přinesl k němu tedy luk a šípy. Řekl izraelskému králi: "Napni rukou luk." I napjal jej rukou. Elíša položil své ruce na ruce královy. A nařídil: "Otevři okno na východ!" Když je otevřel, Elíša řekl: "Střel!" Střelil a on řekl: "Šíp záchrany Hospodinovy, šíp záchrany proti Aramovi. Úplně pobiješ Arama v Afeku." Potom Elíša řekl: "Vezmi šípy." Vzal je tedy. Řekl izraelskému králi: "Střílej k zemi." Vystřelil třikrát třikrát a přestal. Tu se na něho muž Boží rozlétl. Vykřikl: "Měls vystřelit pětkrát nebo šestkrát, pak bys pobil Arama úplně! Nyní pobiješ Arama jen třikrát."

Při jednom psychologickém vyšetření mi doktor povídá: Proč jste nepřišel včas? Měl jste přece přijít na osm hodin! V té chvíli mě polilo horko a já jsem se začal všemožně omlouvat, že je mi to líto, vysvětlovat, co mě zdrželo, a že už se to příště nestane. Načež mě doktor přerušil a říká: Nechte toho. Přišel jste včas! Já jsem vás jen zkoušel, jestli věříte víc sám sobě nebo tomu, co o vás říkají druzí lidé.

Nějakou takovou psychologickou zkouškou si musel projít i král Jóaš u proroka Elíši. Religionisté pokládají Elíšovu zkoušku jen za symbolické prorocké jednání, za jakési orákulum, ale já si myslím, že Elíša chtěl také Jóašovi nastavit zrcadlo, aby král pochopil něco z toho, jak sám uvažuje a, jak říkají psychologové, že je jeho jednání ovlivněno nevědomými pochody jeho mysli.

Ale čtème ten příběh pěkně od začátku. Velký prorok Elíša leží na smrtelné posteli. Sestupuje do jámy smrti. S fyzickými silami je v koncích. Tehdy k němu sestoupil izraelský král Jóaš, rozplakal se nad ním a zvolal: "Můj otče, můj otče! Vozataji Izraele!" Izraelský král Jóaš je zdravý a v plné síle. Ale jak čtème, pláče ten silný král a nikoli slabý prorok. Pláče nejen proto, že je mu Elíši líto, ale také nad sebou, co si teď počne bez vozataje. Bude snad muset vzít otěže jako král do svých rukou?

Plačící je třeba potěšit, povzbudit. A tak na smrt nemocný Elíša potěšuje, povzbuzuje silného, ale plačícího krále. Nedělá to pouhými slovy. Používá zážitkovou metodu. Říká: „Vezmi luk a šípy.“ Přinesl k němu tedy luk a šípy. Řekl izraelskému králi: „Napni rukou luk.“ I napjal jej rukou. Elíša položil své ruce na ruce královy. A nařídil: „Otevři okno na východ!“ Když je otevřel, Elíša řekl: „Střel!“ Střelil a on řekl: „Šíp záchrany Hospodinovy, šíp záchrany proti Aramovi. Úplně pobiješ Arama v Afeku.“ My to chápeme jen jako prorockou výpověď, ale ve skutečnosti jde o to, aby si král hmatatelně uvědomil, co všechno má v rukou. Nejde o jen tak ledajaký šíp. Jde o šíp záchrany Hospodinovy. Tvým úkolem, králi, je střílet, a od Hospodina přichází záchrana. Když si tohle uvědomíš, nebudeš mít problém pustit se do boje. „Hospodin bude s tebou, udatný bohatýře“ – to slyšel už kdysi soudce Gedeon, když měl Izraelce vysvobodit od Midjanců, zatímco se schovával úzkostlivě stísněný v lisu.

Elíša tedy králi Jóašovi ukazuje: Jsi král. Máš šípy. Máš ruce. Máš všechno, co potřebuješ. A věříš v Hospodina, u něhož je záchrana. S touto výbavou úplně pobiješ Arama v Afeku.

Mimochodem, co to je ten Afek? Po popravdě řečeno, Afek se nedá dost dobře lokalizovat jako konkrétní místo. Každá pevnost se nazývala Afek, což znamená doslova „síla“ nebo „ovládání“. Je to jakési nepřátelské místo, které je těžké dobýt, protože je silné a opevněné, odkud vás něco zcela ovládá, místo, odkud na vás přicházejí rozličné útoky, něco, co si netroufáte zvládnout. Prostě cokoliv, co vás ovládá jako síla, na kterou zdánlivě nestačíte. Tak to je Afek.

Elíša ale říká: Jsi král. Máš šípy. Máš ruce. Máš víru v Hospodina. Máš na to – pobít nepřátele v Afeku.

A teď, když jsem ti ukázal, že držíš v ruce nikoliv šíp Hospodinovy prohry, ale šíp Hospodinovy záchrany, tak teď vezmi šípy a střílej.

No, a nyní přijde to hlavní. Král vzal šípy, vystřelil třikrát a přestal! „Sakra, proč přestal!“ rozlítl se Boží muž. „Měls vystřelit pětkrát nebo šestkrát, pak bys pobil Arama úplně! Takto ho pobiješ maximálně tak třikrát! Král a takový váhavý střelec!“ Eliša byl i na své smrtelné posteli z váhavého krále nepřičetný! „On má šípy záchrany Hospodinovy a vystřelí s nimi třikrát. Jako by měl snad jen tři přání! Nebo zlatou ryбку jako v pohádce! Třikrát! Propánakrále, co to je za krále! Já kdybych měl šípy záchrany Hospodinovy, tak s nimi střílím pořád! Třikrát - to nepochopím!“ I zemřel Eliša a pohřbili ho.

Bratři a sestry, já krále Jóaše chápu. Také jsem váhavý střelec. Ale rozumím i proroku Elišovi. Víte, ono to od Eliši nebylo jen nějaké symbolické prorocké jednání. To byla regulérní psychologická zkouška, která ukáže, jak člověk uvažuje. Lakmusový papírek, na němž se zobrazí lidské nevědomí. Eliša schválně neřekl, kolikrát může král vystřelit. Já bych sám od sebe asi taky víckrát nevystřelil. Místo toho bych se pořád nejistě ohlížel na Elišu, ať mi konečně jasně řekne, kolikrát tedy mám vystřelit. Ale tím by se asi zároveň ukázalo, že nepřemýšlím, jako král, ale jako otrok, který víc dá na to, co říkají druzí, než na to, co bych vlastně chtěl a měl dělat já sám.

Všimněte si toho rozdílu, jak uvažuje Jóaš a jak Eliša. Víte, on ten začátek příběhu vlastně začíná úplně stejně, jako kdysi začátek služby Elišovy. Tenkrát, když odcházel z tohoto světa starý prorok Eliáš, jeho nástupce Eliša na něj volal úplně stejná slova jako teď král Jóaš na Elišu: „Můj otče, můj otče! Vozataji Izraele!“ Eliáš tenkrát z hořícího vozu po něm nechtěl, aby střílel šípy, ale hodil mu svůj plášť. A Eliša s ním udělal něco, v čem se projevil jeho zcela odlišný přístup k Božímu povolání než u krále Jóaše. On vzal Eliášův plášť, svůj vlastní roztrhal, protože ho už nepotřeboval, a pláštěm Eliášovým udeřil do vody, takže se rozestoupila. Bez říkání, bez nápovědy. A všichni proroci žáci, kteří to viděli, poznali, že na Elišovi spočinul Duch Hospodinův, duch moudrosti a rozumnosti, duch rady a bohatýrské síly, duch poznání a bázně Hospodinovy.

Bratři a sestry, příběh končí slovy: „I zemřel Eliša a pohřbili ho.“ Dnešního dne všichni školou povinní pohřbili prázdniny. A jsou postaveni před nové výzvy. Musí zvednout tu hozenou rukavici, zvednout Eliášův plášť a udeřit s ním do vody, sebrat všechny šípy Hospodinovy záchrany a začít bojovat. Musí znovu do boje třeba s vlastní leností, do boje proti nigramotnosti, a vlastně do boje proti všemu, čeho se bojíme a do čeho se nám nechce.

A tak, zkuste si každý sám pro sebe udělat takovou Elišovu zkoušku. S jakou vervou se pustíš do toho, co tě čeká? Jaké je tvé odhodlání? Jaké máš v životě ambice? Nenastavil sis laťku příliš nízko? Jaké máš sny o životě? Čeho všeho chceš dosáhnout? Jaké úsilí pro to vynaložíš? Jen třikrát si vystřelit a skončit? Nebylo by lepší pobít Arama u Afeku úplně? Máš za to, že vždycky budou stačit jen tři šípy? Trojka není špatná. Někdy znamená maximum možného. Ale jindy je to jen průměr. Chceš-li být opravdu dobrý, nepřestávej, vytrvej, bojuj dál. Dokud můžeš. Když se nedaří, nevadí, zkoušej to nejen třikrát, ale klidně třeba pětkrát nebo šestkrát. Máš na to!

Máš na to v ruce šípy záchrany Hospodinovy, abys pobil Arama u Afeku úplně. Amen.

Modlitba: (Ž 144) *Požehnan buď Hospodin, má skála, který učí bojovat mé ruce a mé prsty válčit! Hospodine, rozptyl nepřátele, vypusť své šípy a uveď nepřátele v zmatek, vztáhni ruku z výše, vyprosti mě a vysvobod' z nesmírného vodstva. Bože, chci ti zpívat novou píseň. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, stojíme na konci týdne, ale pro mnohé je to i konec prázdninového času. Dej odvahu všem, pro které začátek nového školního roku znamená opět změnu životního stereotypu. Prosíme především za děti, které jdou poprvé do školy. Dej, ať příjemné převládá nad nepříjemným. Prosíme za děti, které se do školy netěší, protože nemají dobré vztahy se spolužáky, protože jim nejde učení, protože mají zdravotní potíže, protože mají různé sociální problémy. Prosíme za všechny studenty, kteří přicházejí do nových škol a čekají je nové výzvy. Dej, ať naplní své ambice, své vize a své sny. Prosíme, ochraňuj je před vším, co může uškodit jejich srdci. Modlíme se za učitele ve školách, za učitele v církvi, za celý učitelský úřad církve, která bojuje se všeobecnou nezodpovědností v oblasti náboženství a duchovního života. Prosíme, abychom se ani my nezalekli náročnosti poslání, do něbož každého z nás staviš. Amen.*